

Correctievoorschrift VWO

Latijn

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

19 | 97

Tijdvak 2

Inzenden scores

Uiterlijk 19 juni de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar het Cito zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427, van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe, die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk, en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe, die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-Regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 100 scorepunten worden behaald.

Het aantal scorepunten is de som van:

- a. 10 scorepunten vooraf;
- b. het aantal voor de beantwoording van de vragen en voor de vertaling toegekende scorepunten;
- c. de extra scorepunten die zijn toegekend op grond van een beslissing van de CEVO.

6 Het cijfer van het centraal examen wordt verkregen door het aantal scorepunten te delen door het getal 10.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Latijn VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 1

Maximumscore 1

- 1 Met degenen die het paleis in vluchtten / de andere aanwezigen / de toeschouwers.

Maximumscore 2

- 2 In de hier door Livius beschreven periode stond Rome onder Etruskische overheersing.
Goed rekenen: Tarquinius / de koning was (zelf) een Etrusk.
Onjuist: De voorspellingskunst kwam uit Etrurië.

Maximumscore 2

- 3 Het ging zijns inziens om een persoonlijke kwestie / een privé-aangelegenheid.

Maximumscore 1

- 4 stultitia (regel 11)

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
5 ☐ Het meervoud <i>interfectos</i> zou congrueren met <i>primores</i> .	
Maximumscore 2	
6 ☐ fortuna (regel 10)	
Maximumscore 2	
7 ☐ de uitweiding over het karakter / de persoon van Iunius Brutus het verhaal over het gezantschap naar Delphi.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
8 ☐ animus (latens) (regel 13)	
Maximumscore 4	
9 ☐ De uitspraak van het orakel <i>qui vestrum primus</i> = wie van jullie als eerste, betreft behalve de beide broers ook Brutus / is neutraal geformuleerd / kan op meer dan twee personen slaan. De beide broers leggen de orakelspreuk uit als alleen op hen beiden betrekking hebbend, zoals blijkt uit de woorden <i>uter prior</i> = wie van beiden als eerste (van de twee). Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>2</u> <u>2</u>
Maximumscore 1	
10 ☐ Het gaat om de persoonlijke / subjectieve mening van Iunius Brutus. / Subjectieve reden.	
Maximumscore 2	
11 ☐ de hoogmoed van Tarquinius Superbus. (regel 27) het feit dat hij zijn onderdanen als slaven behandelt. (regel 27–28) Onjuist: rijkdom / geld	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
12 ☐ Twee van de onderstaande drie: Korte zinnen / het weglaten van de persoonsvorm (ellips) / het ontbreken van voegwoorden (asyndeton) drukken het haastige karakter van de handeling uit.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 3	
13 ☐ Livius vertelt dat de mannen eerst naar Rome en daarna naar Collatia gingen. De beschrijving van wat zij in Rome gezien hebben / het gedrag van de prinsessen, wordt uitgesteld tot na de vermelding van de aankomst in Collatia, waar zij Lucretia aantreffen. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Tekst 1 en tekst 2	
Maximumscore 1	
14 ☐ Het onderscheid tussen wat de gewone soldaten en de aanvoerders doen / mogen.	
Maximumscore 2	
15 ☐ Bij Livius heeft het <i>certamen</i> betrekking op de huishoudelijke kwaliteiten van de vrouwen. Bij Ovidius gaat het om de vraag of de vrouwen hun mannen nog wel trouw zijn.	<u>1</u> <u>1</u>

Tekst 3 en tekst 1**Maximumscore 2**

- 16 primores civitatis ab avunculo interfectum (regel 8–9)
Indien ab avunculo ontbreekt, 1 scorepunt toekennen

Maximumscore 2

- 17 (ubi) in iure parum praesidii (eset) (regel 10–11)

Maximumscore 2

- 18 (spectata) castitas (regel 43–44)
Onjuist: libido

Maximumscore 2

- 19 (mala) libido (regel 43)

Tekst 4**Maximumscore 2**

- 20 De verhalen over de omzwervingen van Aeneas / de stamvader van de Romeinen. / De geboorte van Romulus en Remus.

Maximumscore 1

- 21 Sallustius

Tekst 5**Maximumscore 2**

- 22 De auteur stelt het voor alsof Livius tot taak heeft het regime / de persoon van Augustus op te hemelen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 23 De verdrijving van de koningen / Tarquiniï door / onder leiding van Brutus.

Maximumscore 1

- 24 De kritiek van Tacitus dat de republikeinse *libertas* verloren is gegaan door het autocratische optreden van de eerste keizers.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Afbeelding**Maximumscore 1**

- 25 De smadelijke behandeling van de schoolmeester van Falerii.

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling

Antwoorden	Deel- scores
<i>Algemeen: In de voorkomende gevallen kan het praesens historicum zowel door een o.t.t. als door een o.v.t. worden vertaald.</i>	
Kolon 26	
Maximumscore 2	
Valerius quadrato agmine peditem ducit; Valerius leidde / leidt het voetvolk in (een) op de slag voorbereide colonne	
tocht	<u>1</u>
plebejers	<u>1</u>
voet	<u>0</u>
Kolon 27	
Maximumscore 3	
Brutus ad explorandum cum equitatu antecessit. Brutus was / is gegaan / ging met de ruitelij voorop om te verkennen / onderzoeken.	
gaat	<u>2</u>
uitgemaakt / stellig	<u>0</u>
om verkend te moeten worden	<u>0</u>
om met de ruitelij te onderzoeken	<u>2</u>
om de ruitelij te onderzoeken	<u>0</u>
met een paard / paarden	<u>1</u>
terwijl Brutus de ruitelij voorging	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 3	
Eodem modo primus eques hostium agminis fuit; Op dezelfde manier vormde de ruitelij de voorhoede van de colonne van de vijanden / vormde de ruitelij van de vijanden de voorhoede van de colonne.	
naar dezelfde plaats	<u>0</u>
zoujuist	<u>0</u>
offerdier / lans	<u>0</u>
Kolon 29	
Maximumscore 1	
praerat Arruns Tarquinius, filius regis; aan het hoofd stond / voorop ging Arruns Tarquinius, de zoon van de koning;	
Arruns en Tarquinius	<u>0</u>
Arruns ging Tarquinius voor	<u>0</u>
koninklijke zoon	<u>0</u>
de zoon en de koning	<u>0</u>
Kolon 30	
Maximumscore 1	
rex ipse cum legionibus sequebatur. de koning zelf volgde met de legioenen.	
dezelfde koning	<u>0</u>
Indien in kolon 35, 38 en 40 een overeenkomstige fout wordt gemaakt, dit steeds aanrekenen tot een maximum van 4 scorepunten.	
volgde de legioenen	<u>0</u>
werd gevolgd	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 31	
Maximumscore 3	
Arruns ubi ex lictoribus procul consulem esse ... (cognovit), Toen / zodra Arruns vanuit de verte op grond van de aanwezigheid van (de) lictoren merkte dat het / daar de consul was,	
waar / daar (adverbium)	<u>0</u>
merkte dat hij consul was	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 4	
deinde iam propius ac certius facie quoque Brutum cognovit, (en) hij vervolgens reeds (van) dichterbij en zekerder ook aan / door zijn gezicht / uiterlijk Brutus herkende,	
vandaar	<u>2</u>
eindelijk	<u>2</u>
tamelijk dichtbij en tamelijk zeker	<u>3</u>
dichtbij en zeker	<u>1</u>
eigen	<u>1</u>
met zijn gezicht / met zijn ogen	<u>1</u>
maak / jij maakt	<u>0</u>
schoonheid	<u>1</u>
fakkel / sikkkel	<u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 1	
inflammatus ira (kolon 34) inquit, ontvlamd in / door woede zei / zegt hij	
nadat de woede ontvlamd was	<u>0</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
"Ille est vir" (kolon 33) "qui nos extorres expulit patria." "Dat / dit / hij is de man / hij is die man" (kolon 33) "die ons uit het vaderland verbannen verdreven heeft / ons verbannen / als balling(en) verdreven heeft uit het vaderland / uit het vaderland in ballingschap heeft gejaagd.	
wie?	<u>0</u>
onze ballingen	<u>0</u>
verschrikken / afpersen / folteren	<u>0</u>
hij verdrijft	<u>1</u>
het vaderland heeft ons verdreven	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 3	
Ipse – en – ille nostris decoratus insignibus magnifice incedit. Hij zelf – kijk toch eens – loopt / hij loopt zelfs met onze eretekenen gesierd schitterend / prachtig / trots / snoevend voort.	
Goed rekenen: met onze eretekenen schitterend gesierd	
diezelfde	<u>1</u>
(voor / door) de onzen	<u>0</u>
schitterende / prachtige eretekenen	<u>1</u>
hij liep voort	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 36	
Maximumscore 2	
Di regum ultores adeste!"	
Goden weest aanwezig als wrekers van de koningen! / Wrekende goden van de koningen weest aanwezig / sta (ons) bij / help (ons)!	
Goed rekenen: Goden van de koningen weest als wrekers aanwezig!	
van de god	<u>0</u>
wrekers van de koning	<u>1</u>
wreek de koning	<u>0</u>
help de koning(en)	<u>0</u>
jullie zijn aanwezig	<u>0</u>
Kolon 37	
Maximumscore 1	
Concitat calcaribus equum	
Hij vuurt met zijn / de sporen zijn / het paard aan	
ruiter	<u>0</u>
Kolon 38	
Maximumscore 2	
atque in ipsum infestus consulem derigit.	
en stuurt het / rijdt / richt zich dreigend / vijandig op de consul zelf af / tot de consul zelf.	
dezelfde consul	<u>0</u>
de vijandige consul	<u>0</u>
hij richt zichzelf op de consul	<u>1</u>
hij richt de consul op hemzelf / zichzelf	<u>0</u>
Kolon 39	
Maximumscore 3	
Sensit in se iri Brutus.	
Brutus merkte dat men op hem afkwam / naar hem toeging.	
Brutus merkte dat hij / Tarquinius op hem afkwam	<u>2</u>
Brutus merkte dat hij / Tarquinius er aankwam	<u>0</u>
Brutus merkt	<u>2</u>
Kolon 40	
Maximumscore 3	
Decorum erat tum ipsis capessere pugnam ducibus;	
Het was toen / in die tijd passend / eervol / behoorlijk voor (de) aanvoerders zelf het gevecht te beginnen / aan te gaan.	
Niet fout rekenen: aanpakken	
sierlijk / statig	<u>1</u>
toen / op dat moment te beginnen	<u>1</u>
dat de strijd begon met de aanvoerders zelf	<u>1</u>
dezelfde aanvoerders	<u>1</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 41	
Maximumscore 2	
avide itaque se certamini offert; derhalve stort hij zich in / stelt hij zich bloot aan / biedt hij zich gretig aan aan het gevecht	
niet fout rekenen: en zo	
met een vogel	<u>0</u>
de begerige	<u>0</u>
hebzuchtig / inhalig	<u>1</u>
met een gevecht	<u>0</u>
hij biedt hem een gevecht aan	<u>0</u>
zij bieden zich aan	<u>1</u>
Kolon 42	
Maximumscore 2	
adeoque infestis animis concurrunt (en) zo vijandig gezind / met zo'n vijandige gezindheid rennen zij op elkaar af / komen / stormen zij samen / raken zij slaags	
ik kom (eraan)	<u>0</u>
de vijanden komen met de geesten / zielen samen	<u>0</u>
de geesten komen samen	<u>0</u>
moed / dapperheid	<u>1</u>
Kolon 43	
Maximumscore 4	
– neuter, dum hostem vulneraret, sui protegendi corporis memor – – geen van beiden, als hij de / zijn vijand maar verwondde / zou / kon verwonden, erop bedacht zijn lichaam te beschermen –	
hij had verwond	<u>2</u>
offerdier / lans	<u>0</u>
Indien ook in kolon 28 deze fout is gemaakt, dit hier opnieuw aanrekenen.	
zich / de zijnen te beschermen met zijn / hun lichaam	<u>0</u>
zijn lichaam dat beschermd moet worden	<u>0</u>
Kolon 44	
Maximumscore 2	
ut (kolon 45) moribundi ex equis lapsi sint. (zo)dat zij (kolon 45) stervend van hun paard(en) zijn gevallen / vielen / gleden.	
opdat / zoals / zodra	<u>0</u>
stervende paarden	<u>0</u>
vallen	<u>1</u>
zouden vallen	<u>0</u>
misstap / fout / vergissing	<u>0</u>
Kolon 45	
Maximumscore 1	
contrario ictu per parmam uterque transfixus door een lansstoot over en weer door het schild elk van beiden doorboord	
wie van beiden	<u>0</u>
waterzak	<u>0</u>
het schild van beiden / beide schilden	<u>0</u>

Einde